

ΣΥΓΚΡΑΤΗΜΕΝΑ ΑΙΣΙΟΔΟΙΟΙ

Θάνος Μιχαηλίδης
ΠΡΟΕΔΡΟΣ,
Παγκύπριος Σύνδεσμος
Ξενοδόχων (ΠΑΣΥΞΕ)

Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΠΕΚΤΑΣΗ Ο ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΑΠΟΤΕΛΟΥΣΑΝ ΑΝΕΚΑΘΕΝ ΤΗ ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ. ΕΧΟΝΤΑΣ ΩΣ ΙΣΧΥΡΟ ΔΕ-ΔΟΜΕΝΟ ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΡΕΚΟΡ ΑΦΙΞΕΩΝ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΩΝ ΤΟΥ 2024, ΣΥΝΑΝΤΗΣΑΜΕ ΤΟΝ ΘΑΝΟ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ, ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΟΥ ΠΑΣΥΞΕ, ΚΑΙ ΤΟΝ ΡΩΤΗΣΑΜΕ ΠΩΣ ΕΞΑΡΓΥΡΩΝΟΥΝ ΟΙ ΞΕΝΟΔΟΧΟΙ ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ. ΠΑΡΑ ΤΟ ΟΤΙ Η ΠΕΡΣΙΝΗ ΗΤΑΝ ΜΙΑ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΚΥΠΡΙΑΚΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ - ΟΠΩΣ ΑΝΑΜΕΝΕΤΑΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΤΟ 2025 - ΕΝΤΟΥΤΟΙΣ, ΟΠΩΣ ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ, ΕΝΑ ΜΕΓΑΛΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΩΝ ΑΦΙΞΕΩΝ, ΠΟΥ ΞΕΠΕΡΝΑ ΤΟ 30%, ΑΦΗΝΕΙ ΜΗΔΕΝΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ Σ' ΑΥΤΑ.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛ TASPPO

Το 2024 απέτέλεσε χρονιά - ρεκόρ για τον τουρισμό, με τις αφίξεις στα αεροδρόμιά μας να ξεπερνούν τα τέσσερα εκατομμύρια. Πώς ο ξενοδοχειακός τομέας βίωσε το γεγονός αυτό;

Όντως, το 2024 σημειώθηκε ιστορικό ρεκόρ αφίξεων για τον κυπριακό τουρισμό, με το φράγμα των τεσσάρων εκατομμυρίων να σπάει για πρώτη φορά και τα συνολικά έσοδα να ανέρχονται στα 3.2 δις. ευρώ, καταγράφοντας αύξηση 7,3% σε σχέση με το 2023. Το προηγούμενο ρεκόρ αφίξεων καταγράφηκε το 2019, με τις αφίξεις να φτάνουν τα 3.9 εκατ. ευρώ. Θα πρέπει να επισημανθεί, όμως, πως παρά τη θετική δυναμική, παρατηρείται απόκλιση μεταξύ αφίξεων και διανυκτερεύσεων, αφού ένα σημαντικό ποσοστό της τάξης του 34% καταλήγει είτε στα κατεχόμενα είτε σε καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης, αδειοδοτημένα και μη. Αυτό συνεπάγεται ότι χιλιάδες αφιχθέντες στα αεροδρόμια της Κυπριακής Δημοκρατίας αφήνουν μηδενικό οικονομικό αποτύπωμα, αφού χρησιμοποιούν τα αεροδρόμιά μας για να δαπανήσουν τον προϋπολογισμό των διακοπών τους στα κατεχόμενα εδάφη. Ως αποτέλεσμα, εμείς επωμιζόμαστε το περιβαλλοντικό φορτίο, χωρίς κανένα ουσιαστικό όφελος.

Πώς προδιαγράφεται η συνέχεια του 2025;

Το πρώτο εξάμηνο του 2025 τόσο η ροή των αφίξεων όσο και των κρατήσεων στα ξενοδοχεία ήταν σε καλύτερα επίπεδα απ' ό,τι το 2024. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, την περίοδο Ιανουαρίου-Ιουνίου 2025 έφτασαν στην Κύπρο 1.843.013 τουρίστες, σε σύγκριση με 1.652.475 την αντίστοιχη περίοδο του 2024, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 11,5%. Ωστόσο, η ρευστή κατάσταση, απότοκο των γεωπολιτικών αναταράξεων, δεν επιτρέπει ασφαλείς προβλέψεις και εκτιμήσεις για το πώς θα κλείσει η χρονιά που διανύουμε. Άλλωστε, σχεδιασμοί και εκτιμήσεις ανατράπηκαν από την κατάσταση στη Μέση Ανατολή, γεγονός που μας αναγκάζει να παραμένουμε σε πλήρη ετοιμότητα για επίδειξη γρήγορων αντανακλαστικών. Με τα υπάρχοντα δεδομένα θεωρούμε πως αν οι κύριες αγορές τουρισμού, όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, το Ισραήλ, η Πολωνία και η Γερμανία, κινηθούν στα ίδια επίπεδα, τότε τα αποτελέσματα θα ομοιάζουν μ' εκείνα του 2024.

Ποιος είναι ο ρόλος και η συμβολή του ΠΑΣΥΞΕ και των μελών του στην αύξηση των αφίξεων;

Η συμβολή του ΠΑΣΥΞΕ είναι πολυδιάστατη. Μεγάλος αριθμός μελών μας έχουν προχωρήσει σε ουσιαστικές αναβαθμίσεις υπηρεσιών και ανακαινίσεις των ξενοδοχειακών τους μονάδων, προσφέροντας σύγχρονες, ποιοτικές και βιώσιμες εγκαταστάσεις, που ανταποκρίνονται στις ανάγκες του σημερινού ταξιδιώτη. Πέρα από τις υποδομές, όμως, ο τουρίστας στις μέρες μας αναζητεί εμπειρίες μέσα από τον θεματικό τουρισμό. Τα ξενοδοχεία μας παρέχουν σήμερα καινοτόμες υπηρεσίες και θεματικές εμπειρίες, οι οποίες αναδεικνύουν τη μοναδικότητα της Κύπρου και διαφοροποιούν το τουριστικό προϊόν. Επιπλέον, ο ΠΑΣΥΞΕ αξιοποιεί

σύγχρονες πρακτικές προώθησης και μάρκετινγκ, ούτως ώστε το μήνυμά να φτάνει στα ενδιαφερόμενα κοινά με ακρίβεια, αξιοποιώντας τα διαθέσιμα ψηφιακά εργαλεία. Είναι, επίσης, υπέρμαχος των συνεργειών και συνεργασιών ανάμεσα σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα.

Μπορείτε να αναφερθείτε σε κάποιο χαρακτηριστικό παράδειγμα;

Ένα καλό παράδειγμα αποτελεί η πρωτοβουλία που ανέπτυξε ο ΠΑΣΥΞΕ με την Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής (ΕΤΑΠ) Πάφου από το 2019 και είχε ως αποτέλεσμα την υλοποίηση συντονισμένων δράσεων προβολής της επαρχίας. Τη στηρίζουν ενεργά η Hermes Airports και η Ελληνική Τράπεζα, ενισχύοντας έτσι σημαντικά την αποτελεσματικότητά της. Μια ανάλογη δράση άρχισε πέρσι και στην επαρχία Αμμοχώστου.

Ποιες είναι οι σχέσεις του ΠΑΣΥΞΕ με τους υπόλοιπους stakeholders του τουρισμού;

Ο τουρισμός είναι ένας κλάδος που δεν μπορεί να αποδίδει και να παρουσιάζει άνοδο χωρίς την ανάπτυξη αποτελεσματικών συνεργειών που να περιλαμβάνουν τα στοιχεία της στοχοπροσέλωσης και της διαρκούς εγρήγορσης. Έχοντας αυτά υπόψη, ο ΠΑΣΥΞΕ διατηρεί στενή συνεργασία με τον Σύνδεσμο Ταξιδιωτικών Πρακτόρων Κύπρου (ΑΤΑ), τη Hermes Airports και το Υφυπουργείο Τουρισμού. Σκοπός αυτής της συνεργασίας είναι η συνεχής επικοινωνία, η ανταλλαγή απόψεων και εισηγήσεων με στόχο την ευθυγράμμιση των στρατηγικών που ακολουθούνται. Στο σημείο αυτό θα ήθελα να υπογραμμίσω ότι ως ΠΑΣΥΞΕ είμαστε και θα παραμένουμε ένας παραγωγικός και εποικοδομητικός συνομιλητής σε όλα τα ζητήματα του τουρισμού.

Πώς ο Σύνδεσμός σας μπορεί να συμβάλει στη διαμόρφωση αποτελεσματικών πολιτικών;

Διαθέτουμε άποψη, ιδέες και θέληση να συμβάλουμε ουσιαστικά στην ανάπτυξη του κυπριακού τουρισμού, λαμβάνοντας υπόψη τις παγκόσμιες τάσεις και τις προκλήσεις του κλάδου. Επιθυμώ ακόμη να σημειώσω ότι για την προσέλκυση περισσότερων επισκεπτών και τη βελτίωση της τουριστικής εμπειρίας στο νησί μας, απαιτείται κοινός σχεδιασμός, στοχοθέτηση και δομημένος διάλογος που να οδηγεί σε κοινές δράσεις, οι οποίες θα ενισχύουν τη δυναμική του κυπριακού τουρισμού σε διεθνές επίπεδο.

Η αύξηση της τουριστικής ροής συνεπάγεται, ωστόσο, κι αυξημένες απαιτήσεις. Ποια είναι τα μέτρα που λαμβάνονται, ώστε να διασφαλιστεί η υψηλή ποιότητα ξενοδοχειακών υποδομών και υπηρεσιών;

Δεν θα πάψουμε ποτέ να τασσόμαστε υπέρ της αναβάθμισης και του εκσυγχρονισμού των ξενοδοχειακών μας μονάδων, με συνεχή επένδυση στις υποδομές, την τεχνολογία και τις ανακαινίσεις, ώστε οι παροχές μας να ανταποκρίνονται στις προσδοκίες του σύγχρονου ταξιδιώτη. Εξού και ως ΠΑΣΥΞΕ

εργαζόμαστε για την ανάπτυξη σύγχρονων ξενοδοχειακών πρακτικών, υιοθέτηση βιώσιμων μοντέλων λειτουργίας και εισαγωγή νέων μορφών υπηρεσιών. Παράλληλα, επενδύουμε στην εκπαίδευση και την επιμόρφωση του προσωπικού με έμφαση στις δεξιότητες εξυπηρέτησης των πελατών και στην τεχνολογική κατάρτιση. Βασικό μας στόχος είναι η καλλιέργεια κουλτούρας επαγγελματισμού και πελατοκεντρικής προσέγγισης σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας των ξενοδοχείων.

Αναφερθήκατε στον σύγχρονο ταξιδιώτη. Αλήθεια, ποιες είναι οι κυριότερες τάσεις στην ξενοδοχειακή βιομηχανία και πώς διαμορφώνονται οι προτιμήσεις των πελατών;
Ο σύγχρονος ταξιδιώτης είναι πιο ενημερωμένος κι απαιτητικός. Αναζητεί προσωποποιημένες εμπειρίες που ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες και προσδοκίες του. Αρκεί να αναλογιστούμε την πληροφόρηση που μπορεί να αντλήσει κάθε ενδιαφερόμενος από διάφορες πλατφόρμες με μια απλή αναζήτηση στο διαδίκτυο. Πληροφορίες για την ποιότητα των υπηρεσιών και την εμπειρία άλλων ταξιδιωτών από συγκεκριμένους προορισμούς, ξενοδοχεία, χώρους εστίασης και αξιοθέατα. Αν προσθέσει κανείς στην εξίσωση τον στόχο της Κύπρου για τη μετάβαση σε ένα μοντέλο ολόχρονου τουρισμού, τότε αντιλαμβάνεστε ότι απαιτείται από εμάς η αναβάθμιση και προσαρμογή υποδομών και υπηρεσιών κατά τρόπο που να καταστήσουμε ανταγωνιστικός και ελκυστικός προορισμός καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Πώς επιτυγχάνεται ο στόχος του ελκυστικού ολόχρονου προορισμού;

Για να γίνει αυτό απαιτείται η ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού, όπως ο συνεδριακός, που χρειάζεται, συν τοις άλλοις, ειδικά κέντρα κι αίθουσες κοντά σε αεροδρόμια ή ο αθλητικός που προϋποθέτει αθλητικές κι άλλες υποδομές για μεγάλες διοργανώσεις. Αξίζει, ακόμη, να προωθηθεί η ανάδειξη της κυπριακής γαστρονομίας, η οποία πρέπει να τοποθετηθεί στον πυρήνα των προωθητικών ενεργειών. Δεν αρκεί, πλέον, να προσφέρουμε με εξαιρετικά ξενοδοχεία για διαμονή. Οφείλουμε να προσφέρουμε πολιτιστικό περιεχόμενο, όπως ιστορία, παραδόσεις και σχετικές εκδηλώσεις, γαστρονομία με τοπική κουζίνα και γευσιγνωσίες.

Είστε ικανοποιημένοι στον ΠΑΣΥΞΕ από τις κατηγορίες των τουριστών που προσελκύουμε;

Διαχρονικά ως Κύπρος στοχεύουμε σε τουρίστες υψηλότερων εισοδηματικών τάξεων, οι οποίοι έχουν μεγαλύτερη αγοραστική δύναμη, ώστε να ενισχύουμε την ποιότητα και την απόδοση του τουριστικού προϊόντος. Στο πλαίσιο αυτό χρειάζεται - και πάλι - να δοθεί έμφαση στον θεματικό τουρισμό, ούτως ώστε να πετύχουμε σταδιακά τον στόχο του ολόχρονου προορισμού, περιορίζοντας το στοιχείο της εποχικότητας.

Ποιες είναι οι κύριες αγορές στις οποίες απευθυνόμαστε και σε ποιες νέες στοχεύουμε;

Αυτή τη στιγμή, στη βάση των στοιχείων του 2024, οι κυριότερες αγορές τουρισμού για την Κύπρο είναι το Ηνωμένο Βασίλειο με πάνω από 1.3 εκατ. αφίξεις, το Ισραήλ με 425 χιλιάδες και η Πολωνία με 337 χιλιάδες. Επιθυμία μας είναι, να διευρύνουμε το άνοιγμα σε αγορές που μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στη βελτίωση των τουριστικών επιδόσεων. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η Γερμανία, η οποία αποτελεί τη μεγαλύτερη αγορά της

Έμφαση στα άτομα μας

Πώς συγκρίνονται οι επιλογές και οι υπηρεσίες που προσφέρουμε με εκείνες των ανταγωνιστικών μας προορισμών;

Καταρχάς η Κύπρος προσφέρει ένα πλούσιο φάσμα επιλογών στον τουρίστα, το οποίο περιλαμβάνει από παραθαλάσσια θέρετρα και ορεινούς προορισμούς μέχρι πολιτιστικές και γαστρονομικές εμπειρίες. Ενδεχομένως να υστερούμε λίγο στην αυθεντικότητα των εμπειριών. Οι επισκέπτες αναζητούν αυθεντικές και τοπικά εμπνευσμένες εμπειρίες. Εδώ χρειαζόμαστε αρκετή δουλειά, ώστε ο τουρίστας να συνδέεται με το DNA της χώρας μας και με όλα τα μικρά και μεγάλα πράγματα που χαρακτηρίζουν τον γεωγραφικό χώρο αλλά και την κουλτούρα μας. Η κυπριακή ταυτότητα θα πρέπει να εμποτιστεί σε όλο της το φάσμα με την παράδοση, την αρχιτεκτονική, τη γέυση και τη φιλοξενία μας και όλα αυτά να αποτελέσουν το ανταγωνιστικό μας πλεονέκτημα. Εν ολίγοις, χρειάζεται μεγαλύτερη έμφαση σε όσα ο τουρίστας δεν θα συναντήσει σε άλλο προορισμό.

Ευρώπης και ήδη παρουσιάζει μεγάλες δυνατότητες. Το 2023, τουλάχιστον το 77% του γερμανικού πληθυσμού, ταξίδεψε στο εξωτερικό. Μιλάμε για 55 εκατομμύρια τουρίστες. Παραταύτα η Κύπρος δεν έχει, μέχρι σήμερα, επωφεληθεί στον βαθμό που θα μπορούσε.

Η ξενοδοχειακή βιομηχανία της χώρας μας αποδεικνύεται ανθεκτική παρά τις όποιες προκλήσεις. Ποια είναι η κυριότερη από όσες αντιμετωπίζει σήμερα ο τομέας και πώς αντιμετωπίζεται;

Ο τομέας στην Κύπρο έχει αποδείξει στην πράξη την ανθεκτικότητα και την ευελιξία του. Ανταποκρίθηκε με επάρκεια σε γεωπολιτικές, ενεργειακές και πληθωριστικές προκλήσεις, στον ανταγωνισμό από τα καταλύματα βραχυπρόθεσμης μίσθωσης, όπως επίσης και στην έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού. Σήμερα η κυριότερη πρόκληση είναι η υπερεξάρτηση

από το Ηνωμένο Βασίλειο, το οποίο παραμένει η κύρια αγορά. Γι' αυτό και επιμένουμε στην ανάγκη για διεύρυνση της συνδεσιμότητας της Κύπρου και την επένδυση σε αγορές όπως η Γερμανία, η Γαλλία και άλλες υποσχόμενες χώρες, ούτως ώστε η εξάρτηση αυτή να περιοριστεί. Καταληκτικά, δεν εισηγούμαστε την αντικατάσταση των Βρετανών από άλλους τουρίστες, αλλά την περαιτέρω ανάπτυξη άλλων αγορών, ώστε να περιοριστεί ο βαθμός εξάρτησης που παρατηρείται σήμερα.

Ποιες είναι οι προτάσεις σας για να κα-ταστεί η Κύπρος ολόχρονος προορισμός;

Θα πρέπει η συνδεσιμότητα της Κύπρου, που αποτελεί διαχρονικά βασικό ζήτημα, να ενισχυθεί. Η πρόσβαση στο νησί από σημαντικές τουριστικές αγορές είναι κομβικής σημασίας. Ένα εξαιρετικό παράδειγμα είναι αυτό της Πολωνίας. Το 2024 οι διαθέσιμες θέσεις από και προς τη χώρα αυξήθηκαν κατά 22%, οδηγώντας σε αύξηση των αφίξεων κατά 23%. Ως αποτέλεσμα η Πολωνία κατέλαβε την τρίτη θέση στις τουριστικές αγορές με 337 χιλιάδες αφίξεις μετά το Ισραήλ και το Ηνωμένο Βασίλειο. Επιπλέον, όπως έχουμε προαναφέρει, η ενίσχυση των δραστηριοτήτων στους τομείς του πολιτισμού, της γαστρονομίας και του αθλητισμού συμβάλλουν καθοριστικά στη διεύρυνση της τουριστικής περιόδου. Εκδηλώσεις όπως το Ayia Napa και το Paphos Triathlon, το Youth Soccer Festival, καθώς και οι Μαραθώνιοι Λάρνακας και Λεμεσού, προσελκύουν επισκέπτες σε περιόδους χαμηλής ζήτησης, συμβάλλοντας στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

Θα συμβάλει σε αυτό και η αναμενόμενη ένταξη της Κύπρου στη Ζώνη Σένγκεν;

Η αναμενόμενη ένταξη της Κύπρου στη Ζώνη Σένγκεν θα έχει μεν θετική συμβολή στον τουρισμό, ωστόσο, εκείνο που απαιτείται είναι η αναβάθμιση του ιδίου του τουριστικού προϊόντος καθώς και η διασύνδεση της Κύπρου με τις αγορές ενδιαφέροντος.

Ποιες είναι οι προβλέψεις σας για την πορεία του τομέα το 2026;

Εκτίμηση μας είναι πως, αναλόγως και της τροπής που θα πάρουν οι γεωπολιτικές εξελίξεις στην περιοχή μας, ο τομέας θα διατηρηθεί στα ίδια επίπεδα με το 2025 όσον αφορά τις αφίξεις και τις πληρότητες. Στα θετικά, όμως, σημειώνουμε τις ικανοποιητικές ενδείξεις για περαιτέρω ανάπτυξη σε επιλεγμένες αγορές. **Ποιοι είναι οι επόμενοι σχεδιασμοί του ΠΑΣΥΞΕ;**

Έχουμε θέσει ως στρατηγικό στόχο την ενίσχυση της παρουσίας μας σε αγορές με σταθερή ζήτηση και προοπτική ετήσιας αύξησης. Βεβαίως, θα συνεχίσουμε να συνεργαζόμαστε με την Πολιτεία στο πλαίσιο ενός ανοικτού και εποικοδομητικού διαλόγου για την επίλυση διαχρονικών ζητημάτων. Τέτοια είναι η προβολή και η αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος, η βελτίωση της εικόνας και της ταυτότητας του κυπριακού τουρισμού στο εξωτερικό και η ενίσχυση της αυθεντικότητας του προϊόντος, διαφοροποιώντας το κατά τρόπο που να καταστεί πιο ανταγωνιστικό και βιώσιμο.